Greek Social Issues

3-2013

Τα δάνεια των ελληνικών νοικοκυριών

2012

Ημερομηνία δημοσίευσης
26/2/2013

www.publicissue.gr

Η Public Issue ιδρύθηκε το 2001.
Εξειδικεύεται στην πολιτική και εκλογική έρευνα κοινής γνώμης, στην κοινωνική έρευνα, στην έρευνα Μέσων και στην έρευνα συμπεριφοράς καταναλωτή.
Είναι μέλος της WAPOR (World Association for Public Opinion Research), της ESOMAR (European Society for Opinion and Marketing Research) & του ΣΕΔΕΑ (Σύλλογος Εταιρειών Δημοσκοπήσεων & Ερευνών Αγοράς).

Στοιχεία επικοινωνίας
Βασιλέως Κωνσταντίνου 16, 116 35, Αθήνα, t: +30 210 7575000, f: +30 210 7575100,
w: www.publicissue.gr, e: info@publicissue.gr

Πηγή: Βάση Ερευνών Public Issue, 2001-2013, Πανελλαδικές τηλεφωνικές έρευνες γενικού πληθυσμού

Μειώνεται η κατοχή δανείων των νοικοκυριών – Αυξάνεται η δυσκολία αποπληρωμής τους

Μετά την υπαγωγή της χώρας στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την υπογραφή του Μνημονίου (2010), οι συνθήκες διαβίωσης στην Ελλάδα έχουν επιδεινωθεί, με αποτέλεσμα αρκετοί πολίτες να στερούνται υλικών αγαθών, ή να αδυνατούν να ανταποκριθούν στις οικονομικές υποχρεώσεις τους (όπως είναι η πληρωμή ενοικίων, φόρων, η εξόφληση λογαριασμών, δανείων κλπ.). Μέσα σε αυτή τη συγκυρία, ένα από τα ζητήματα που αποκτά ιδιαίτερη σημασία είναι η κατοχή δανείων των νοικοκυριών και η δυνατότητα αποπληρωμής τους.

Μείωση της κατοχής δανείων

Σύμφωνα με στοιχεία της Public Issue για το 2012, 4 στα 10 νοικοκυριά στην Ελλάδα (41%) έχουν λάβει κάποιο δάνειο από τράπεζα (Διάγραμμα 1). Η προβολή του ποσοστού αυτού στον πληθυσμό των νοικοκυριών της χώρας αντιστοιχεί περίπου σε 1.541.735 νοικοκυριά[1]. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων πρόκειται για στεγαστικό δάνειο (25%), και ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά τα καταναλωτικά (10%), τα δάνεια για αγορά αυτοκινήτου (4%), τα επαγγελματικά (4%) και τα επισκευαστικά (3%) (Διάγραμμα 2).

[1] Με βάση τη διαθέσιμη εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των νοικοκυριών με ένα, τουλάχιστον, μέλος ηλικίας 16-74 ετών στην Ελλάδα υπολογίζεται σε 3.760.329 (βλέπε σχετικά, ΕΛΣΤΑΤ (2012), Έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας - Έτους 2012, Δείκτες e-Europe). Στον εν λόγω αριθμό δεν συνυπολογίζεται ο αριθμός των μονομελών νοικοκυριών με μέλη άτομα άνω των 75 ετών.

Δ.1 Κατοχή δανείων, 2012

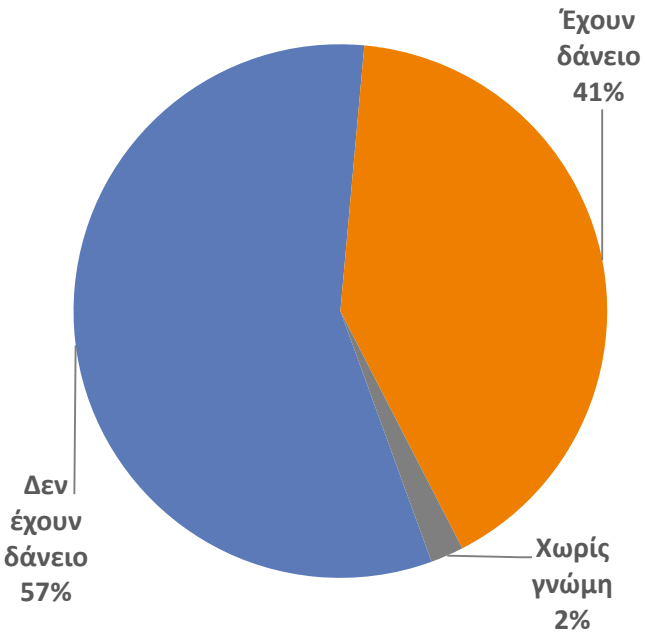

Δ.2 Κατοχή δανείου κατά κατηγορία, 2012

© Public Issue, 2013

Δ.3 Κατοχή δανείων, 2008-2012

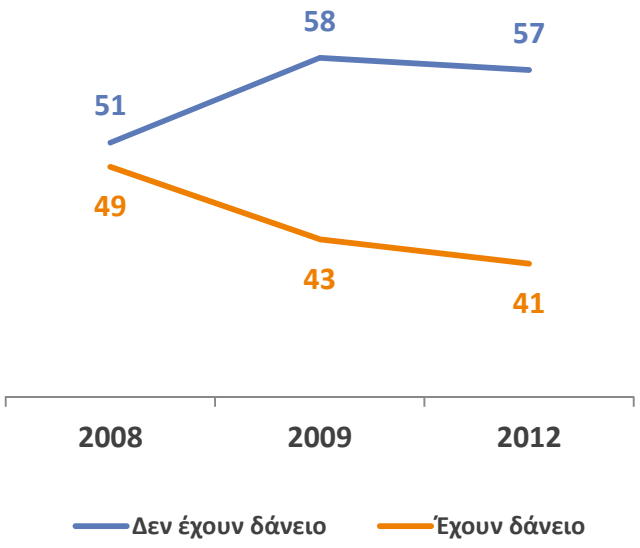

Δ.4 Κατοχή δανείου κατά κατηγορία, 2008-2012

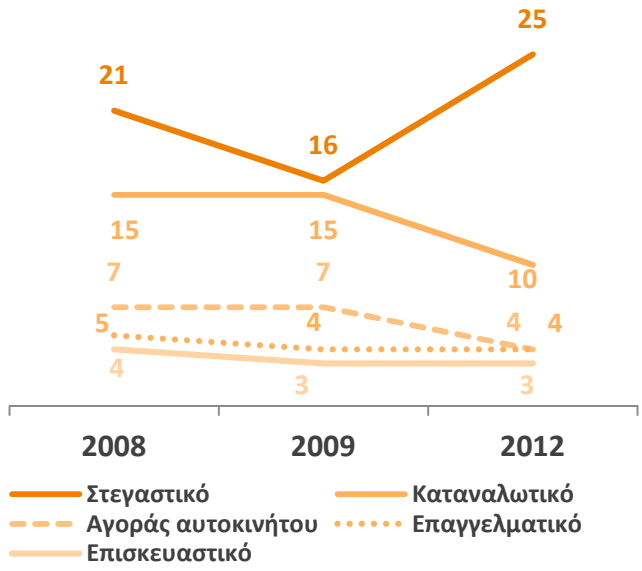

Τα τελευταία τέσσερα χρόνια[2], το ποσοστό των νοικοκυριών με δάνειο έχει μειωθεί κατά 8%. Από 49% το 2008, και 43% το 2009, σε 41% το 2012 (Διάγραμμα 3). Όσον αφορά τη σύνθεση των αναλαμβανόμενων πιστώσεων ανά νοικοκυριό διαχρονικά εντοπίζονται οι εξής μεταβολές: Αύξηση στα στεγαστικά (21% το 2008, 16% το 2009, 25% το 2012), μείωση στα καταναλωτικά (15% το 2008, 15% το 2009, 10% το 2012), μείωση στα δάνεια για αγορά αυτοκινήτου (7% το 2008, 7% το 2009, 4% το 2012), μείωση στα επαγγελματικά (5% το 2008, 4% το 2009, 4% το 2012) και μείωση στα επισκευαστικά (4% το 2008, 3% το 2009, 3% το 2012) (Διάγραμμα 4).

[2] Για πληροφορίες σχετικά με την κατοχή δανείων των νοικοκυριών πριν το 2007, βλέπε Τράπεζα της Ελλάδος (2008), Δανεισμός και χρηματοοικονομική πίεση στα νοικοκυριά: Αποτελέσματα από τη δειγματοληπτική έρευνα του 2007, http://www.bankofgreece.gr/, και Μητράκος Θεόδωρος και Συμιγιάννης Γεώργιος (2009), "Προσδιοριστικοί παράγοντες του δανεισμού και της χρηματοοικονομικής πίεσης των νοικοκυριών στην Ελλάδα", Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο, Τεύχος 32, σελ. 7-29.

© Public Issue, 2013

Μεταξύ της κατοχής δανείου και του τύπου νοικοκυριού προκύπτει ισχυρή συσχέτιση. Το ποσοστό των παντρεμένων με παιδιά που έχουν δάνειο είναι 45%, των παντρεμένων χωρίς παιδιά 43%, των ανύπαντρων που συζούν 41%, ενώ των ανύπαντρων που μένουν μόνοι 31% (Διάγραμμα 5). Το φαινόμενο αυτό υποδηλώνει ότι η πιθανότητα κατοχής δανείου συμβαδίζει με την αύξηση των κοινωνικών υποχρεώσεων των πολιτών.

Τα νοικοκυριά που κατέχουν δάνεια προέρχονται κυρίως από τα μεσαία (44%) και κατώτερα (42%) κοινωνικά στρώματα, και σε μικρότερο ποσοστό από τα ανώτερα-αστικά (27%) (Διάγραμμα 5). Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνεται και με βάση το δείκτη υποκειμενικής αξιολόγησης του διαθέσιμου εισοδήματος: σχεδόν 1 στα 2 νοικοκυριά (45%) που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες έχει κάποιο δάνειο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα νοικοκυριά με οικονομική ευχέρεια περιορίζεται σε 31%, δηλαδή λιγότερο από 1 στα 3 (Διάγραμμα 5).

Η κατοχή δανείων είναι μάλλον υπόθεση των νοικοκυριών των αστικών κέντρων. Στις μεγάλες πόλεις της χώρας, σχεδόν 4 στα 10 νοικοκυριά (44%) έχουν δάνειο στην τράπεζα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές περιορίζεται σε 36% και 35% αντίστοιχα (Διάγραμμα 5).

Δ.5 Κατοχή δανείων: Δημογραφικό προφίλ νοικοκυριών

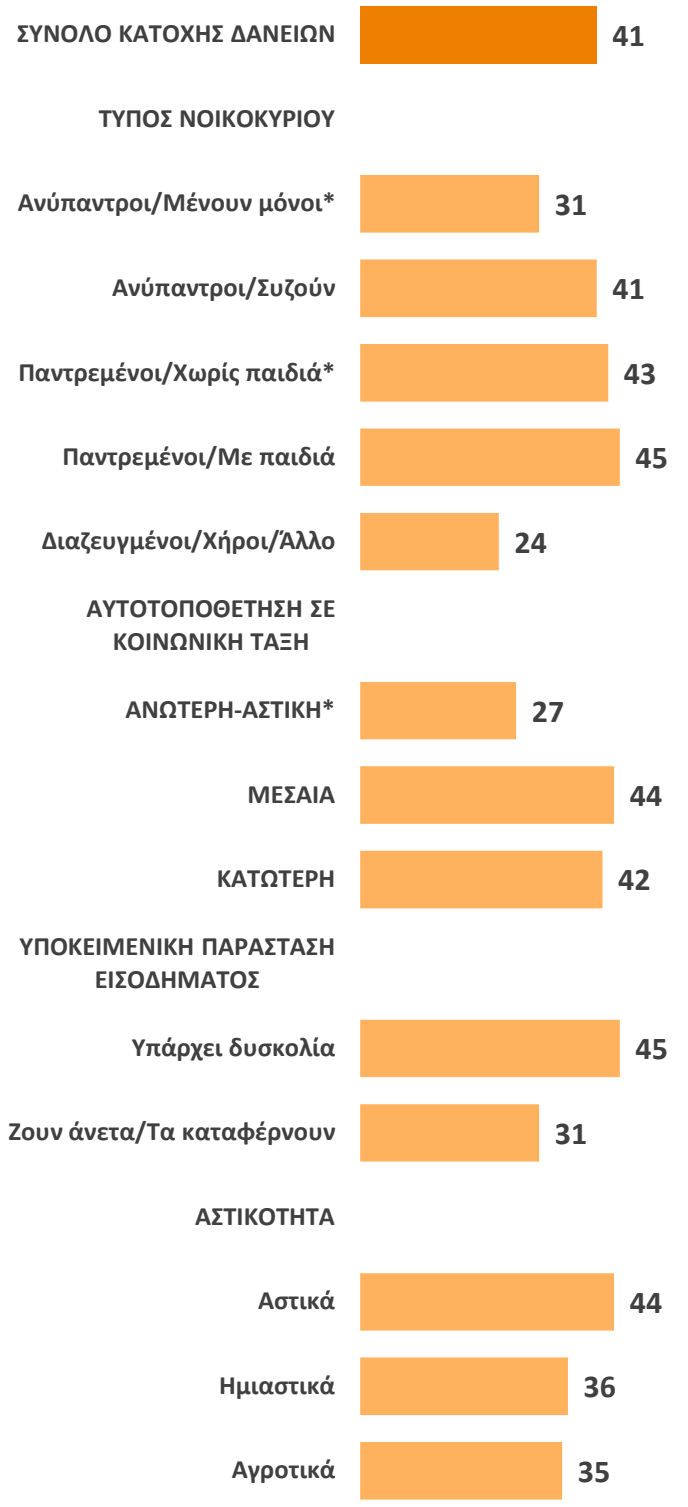

* Ενδεικτικά στοιχεία λόγω μικρής αριθμητικής βάσης

© Public Issue, 2013

Αυξημένη δυσκολία αποπληρωμής

Όσον αφορά το ζήτημα της κανονικής εξυπηρέτησης των δανείων, σχεδόν **3 στα 4 νοικοκυριά** (78%) αναφέρουν ότι πληρώνουν με δυσκολία τις μηνιαίες δόσεις, ενώ ένα επιπλέον ποσοστό 6% εμφανίζει πλήρη αδυναμία αποπληρωμής (Διάγραμμα 6). Το συνολικό ποσοστό, που αγγίζει το **84%**, είναι ιδιαίτερα αυξημένο σε σχέση με το παρελθόν (μετρήσεις της Public Issue πριν από την υπογραφή του Μνημονίου). Συγκεκριμένα, για τα έτη 2009 και 2008, για τα οποία διατίθενται σχετικά στοιχεία, το ποσοστό των νοικοκυριών που αντιμετώπιζαν δυσκολία στην αποπληρωμή των δανείων ανέρχεται σε 60% και 65% αντίστοιχα (Διάγραμμα 7).

Αναλυτικότερα, η δυσκολία εξυπηρέτησης των δανείων διαχρονικά αυξάνεται ως εξής: **Στεγαστικά** (από 58% το 2008, και 62% το 2009, σε 86% το 2012), **Καταναλωτικά** (78% το 2008, 68% το 2009, 86% το 2012), **Αγοράς αυτοκινήτου** (66% το 2008, 58% το 2009, 79% το 2012), **Επαγγελματικά** (67% το 2008, 61% το 2009, 90% το 2012), **Επισκευαστικά** (59% το 2008, 48% το 2009, 82% το 2012) (Διάγραμμα 8).

Δ.6 Δυσκολία αποπληρωμής δανείου, 2012

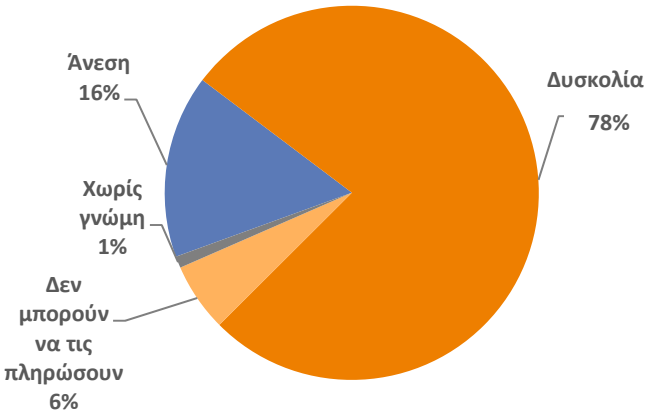

Δ.7 Δυσκολία αποπληρωμής δανείου, 2008-2012

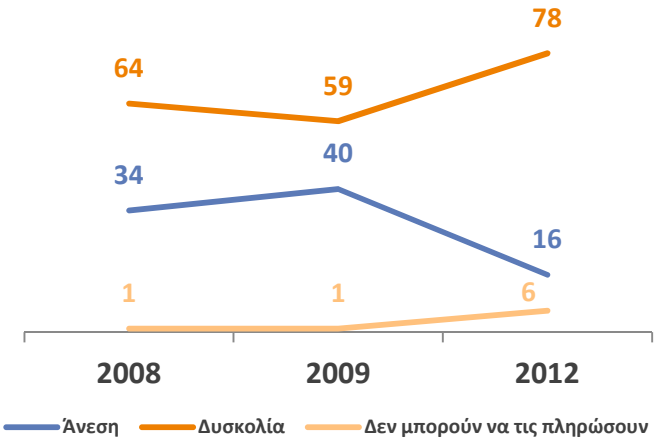

Δ.8 Δυσκολία & αδυναμία αποπληρωμής δανείου, 2008-2012

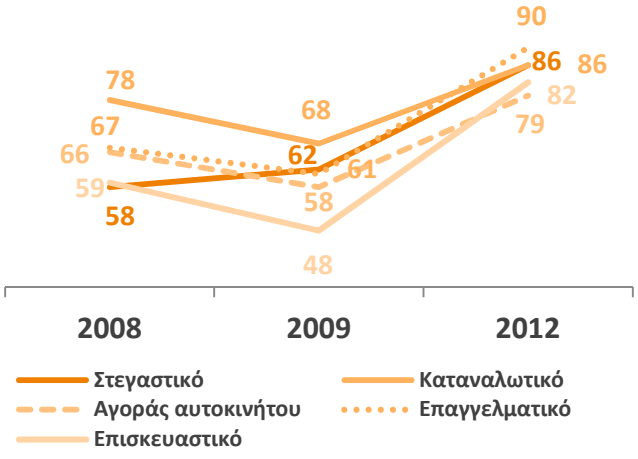

© Public Issue, 2013

Δ.9 Δυσκολία & αδυναμία αποπληρωμής δανείου, 2012

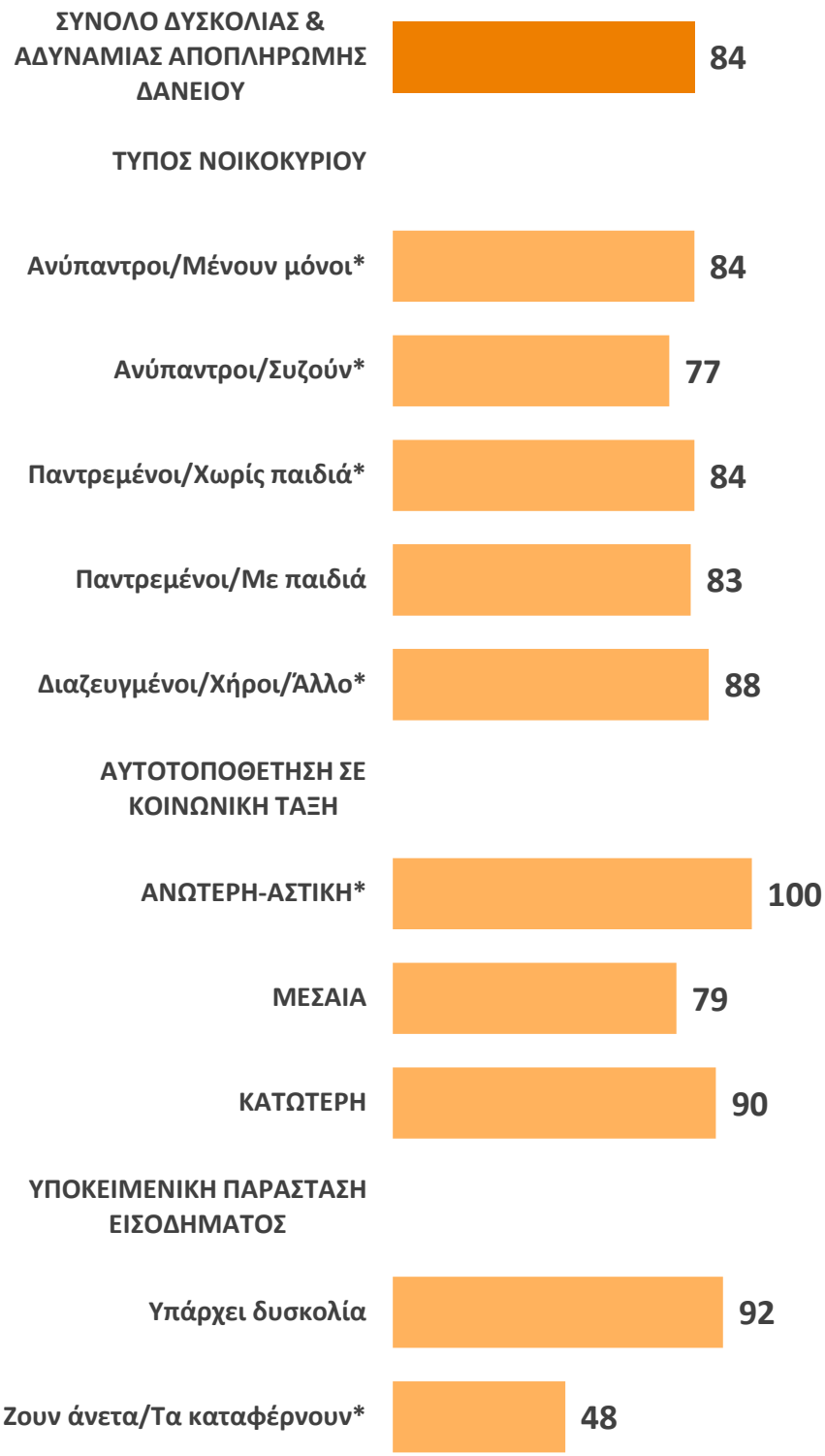

Το 2012, τα νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν τη μεγαλύτερη δυσκολία στην καταβολή των μηνιαίων δόσεων των δανείων είναι οι οικογένειες με παιδιά (83%) και τα νοικοκυριά που προέρχονται από τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα (90%) (Διάγραμμα 9). Όπως είναι αναμενόμενο, η δυνατότητα αποπληρωμής του δανείου εξαρτάται απευθείας από το εισόδημα. Συγκεκριμένα, σχεδόν 9 στα 10 νοικοκυριά (92%) που δηλώνουν οικονομική δυσκολία, αντιμετωπίζουν προβλήματα και στην αποπληρωμή του δανείου τους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα νοικοκυριά που δηλώνουν ότι διαβιούν με σχετική άνεση είναι 48% (Διάγραμμα 9).

* Ενδεικτικά στοιχεία λόγω μικρής αριθμητικής βάσης

© Public Issue, 2013

Δ.10. Διακανονισμός δανείου, 2012

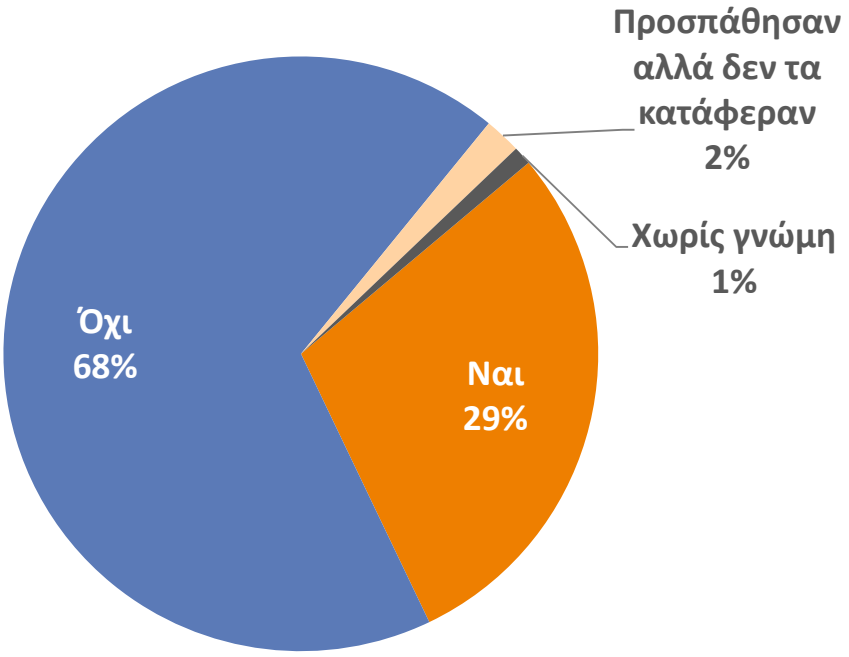

Δ.11. Διακανονισμός δανείου, κατά κατηγορία, 2012

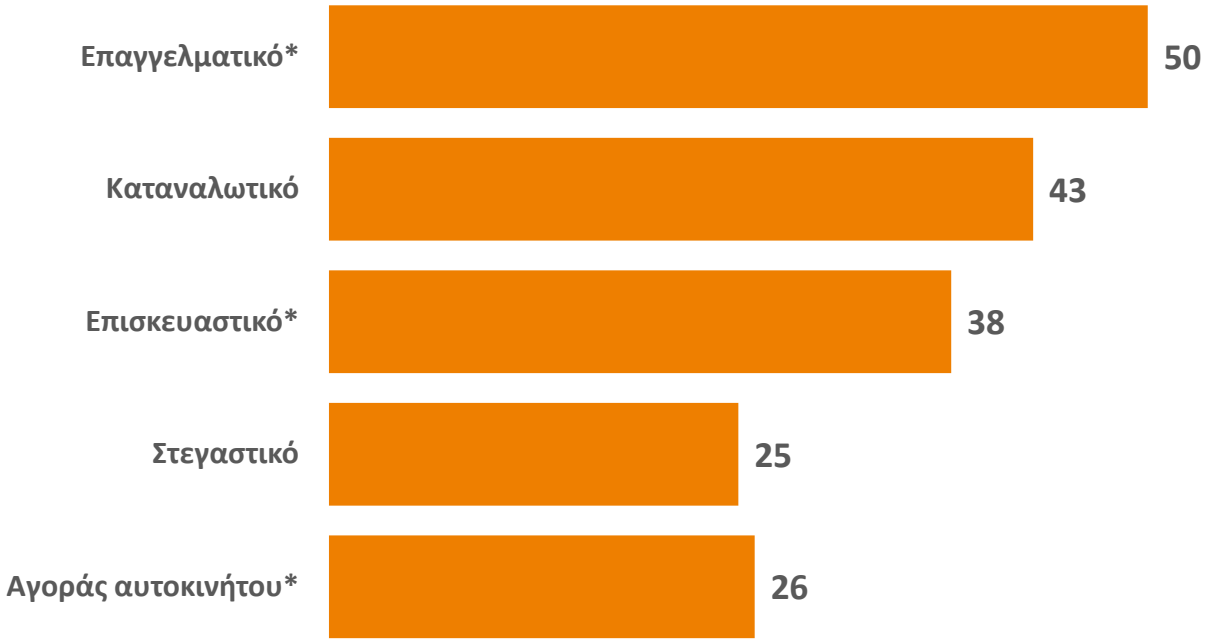

* Ενδεικτικά στοιχεία λόγω μικρής αριθμητικής βάσης

© Public Issue, 2013

Δ.12. Διακανονισμός δανείου, κατά ενεργό/μη-ενεργό πληθυσμό, 2012

Δ.13. Διακανονισμός δανείου, κατά υποκειμενική παράσταση εισοδήματος, 2012

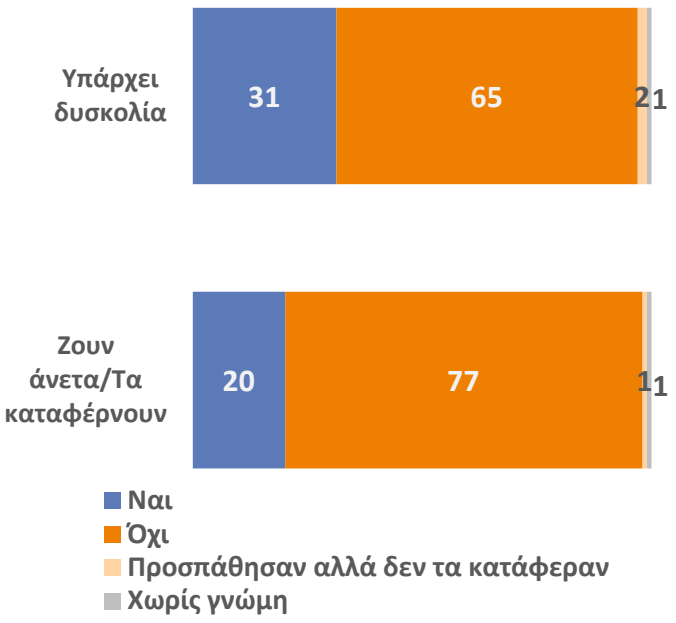

Τα τελευταία τρία χρόνια, 3 στα 10 νοικοκυριά (29%) έχουν πραγματοποιήσει διακανονισμό του δανείου τους, ενώ 2% των περιπτώσεων επεδίωξε κάποια ευνοϊκή ρύθμιση αλλά χωρίς αποτέλεσμα (Διάγραμμα 10). Το ποσοστό επιτυχημένου διακανονισμού εξαρτάται από το είδος του δανείου, καθώς είναι υψηλότερο για τα καταναλωτικά δάνεια (43%) και σημαντικά χαμηλότερο για τα στεγαστικά (25%) (Διάγραμμα 11). Οι ευνοϊκές ρυθμίσεις εφαρμόζονται κυρίως στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό (31%), στους ανέργους (37%) (Διάγραμμα 12), και στα νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες (31%) (Διάγραμμα 13).

© Public Issue, 2013

Greek Social Issues

www.publicissue.gr